

ZAJEDNIČKI POREZI IZMEĐU DRŽAVE I LOKALNIH JEDINICA VLASTI

Tolić, Ana-Marija

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:937141>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-05**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Ekonomski fakultet u Osijeku
Preddiplomski sveučilišni studij Financijski menadžment

Ana-Marija Tolić

**ZAJEDNIČKI POREZI IZMEĐU DRŽAVE I LOKALNIH
JEDINICA VLASTI**

Završni rad

Osijek, 2021.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Ekonomski fakultet u Osijeku
Preddiplomski sveučilišni studij Financijski menadžment

Ana-Marija Tolić

**ZAJEDNIČKI POREZI IZMEĐU DRŽAVE I LOKALNIH
JEDINICA VLASTI**

Završni rad

Kolegij: Lokalne financije

JMBAG: 001021610

e-mail: tolic.anama@gmail.com

Mentor: izv. prof. dr. sc. Domagoj Karačić

Komentor: dr. sc. Dina Bičvić

Osijek, 2021.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Economics in Osijek
Undergraduate Study Financial Management

Ana-Marija Tolić

**COMMON TAXES BETWEEN THE STATE AND THE LOCAL
GOVERNMENT**

Final paper

Osijek, 2021.

**IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI, PRAVU PRIJENOSA
INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U
INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I
TISKANE VERZIJE RADA**

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. Izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Ana-Marija Tolić

JMBAG: 0010216610

OIB: 27982268179

e-mail za kontakt: tolic.anama@gmail.com

Naziv studija: Preddiplomski sveučilišni studij Financijski menadžment

Naslov rada: Zajednički porezi između države i lokalnih jedinica vlasti

Mentor/mentorica rada: izv. prof. dr. sc. Domagoj Karačić

Komentor: dr. sc. Dina Bičvić

U Osijeku, 23. rujna 2021. godine

Potpis _____

Zajednički porezi između države i lokalnih jedinica vlasti

SAŽETAK

Porez je prisilno davanje nametnuto od strane države. Najvažniji je način skupljanja javnog prihoda te služi za pokrivanje javnih rashoda. Porezni sustav sastoji se od županijskih poreza, državnih poreza, općinskih ili gradskih poreza, zajedničkih poreza i poreza na dobitke od igara na sreću i naknade na priređivanje igara na sreću. U ovom radu obrađeni su detalji poreza, vrste poreza i načela poreza, te njegove izmjene tokom prethodnih godina. Detaljnije su obrađene i najbitnije stavke ovog rada, a to su zajednički porezi između države i lokalne jedinice vlasti. Važan dio završnog rada je porez na dohodak, koji je jedini zajednički porez, ali uz njega su i porez na dobit te porez prometa na nekretnine, koji su nekada pripadali također zajedničkim porezima. Prikazan je i detaljniji porezni sustav Grada Slavenskog Broda, odnosno prihodi od poreza na dohodak, te je također uspoređen s Pulum, s obzirom da su po veličini i broju stanovnika dva grada koja su dosta slična. Govori se i o tome koliko promjene stopa poreza na dohodak utječu na proračune gradova, odnosno na njihove prihode s obzirom da upravo taj porez čini većinu ukupnih prihoda grada. Opisana je također i fiskalna decentralizacija i složenost tog procesa i povezanost sa porezom na dohodak.

Ključne riječi: porez, porez na dohodak, porez prometa na nekretnine

Common taxes between the state and the local government

ABSTRACT

Taxes are a forceful giving set by the government. It is the most important way of gathering public revenue and serves to cover public expenditures. The tax system consists of county tax, state tax, municipal or city tax, common taxes, taxes on winning from games of chance and fees for organizing games of chance. In this final paper, a detailed overview is done on the types and principals of taxes where the primary focus is on the common taxes between the state and the local government, and its changes during previous years. An important aspect of this paper is income tax which is part of the direct taxes group and real estate transfer tax. An important part of the final work is the income tax, which is the only common tax, but with it are also the profit tax, the real estate transfer tax, which used to belong also to the common taxes. A more detailed tax system of the City of Slavonski Brod, ie income tax revenues, is presented, and it is also compared with Pula, given that the size and number of inhabitants are two cities that are quite similar. There is also talk about how much changes in income tax rates affect budget cities, or their revenues, given that this tax makes up the majority of total city revenues. Fiscal decentralization and the complexity of the process and the connection with income tax are also described.

Keywords: tax, income tax, real estate transfer tax

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. TEORIJSKA PODLOGA.....	2
3. METODOLOŠKE ODREDNICE RADA.....	3
4. POREZI REPUBLIKE HRVATSKE	4
4.1. Definicija poreza.....	4
4.2. Raspodjela poreza u Republici Hrvatskoj.....	5
4.3. Porezna načela	6
5. DRŽAVNI POREZI I POREZI LOKALNE JEDINICE VLASTI – ZAJEDNIČKI POREZI	9
5.1. Porez na dobit.....	10
5.2. Porez na promet nekretnina	11
5.3. Porez na dohodak.....	12
5.4. Fiskalna decentralizacija.....	16
6. ANALIZA ZAJEDNIČKOG POREZA NA PRIMJERU SLAVONSKOG BRODA.....	17
7. ZAKLJUČAK.....	19
LITERATURA	20
POPIS SLIKA.....	21
POPIS TABLICA	22

1. UVOD

Tijekom povijesti i sve do današnjih dana nije se predstavila, nametnula opće prihvaćena definicija poreza, upravo zbog konstantnih velikih promjena u njihovom primjenjivanju. U prvom dijelu se govori o općenitostima poreza u Republici Hrvatskoj, o karakteristikama te njihovim načelima. Plaćanje poreza nije stvar osobnog izbora, odnosno, državi su potrebni prihodi kako bi mogla funkcionirati i zahvaljujući svom autoritetu određuje visinu i vrstu poreznog opterećenja poreznim obveznicima te se financira uz te porezne prihode, tj. financira svoju javnu potrošnju. Unatoč tome što lokalni porezi omogućuju lokalnim jedinicama vlasti samoupravljanje kada je riječ o namjeni prihoda koji služe za financiranje usluga i javnih dobara na vlastitom području, one ne mogu samostalno odrediti visinu poreznih stopa, jer sve odluke te prirode; vrstu, stope, osnovicu donosi središnja država. Lokalne jedinice svoje prihode ostvaraju i time pružaju svom lokalnom stanovništvu određenu razinu dobara i usluga u skladu njihovih potreba, radi obavljanja samoupravnih funkcija i podmirivanja zakonom definiranih javnih potreba. Model financiranja sadrži dva oblika, vlastiti izvori prihoda i zajednički izvori prihoda.

Drugi dio rada bazira se na zajedničkim porezima, odnosno na porez na dohodak, a uz njega i na porez na dobit i porez na promet nekretnina koji su nekada pripadali zajedničkim porezima. Putem poreza na dohodak, ili najosobnijeg oblika poreza, jednako učinkovito se mogu ostvarivati i socijalni i ekonomski ciljevi fiskalne politike. Razlikujemo tri njegova oblika, a to su engleski, romanski i germanski. Sadrži veći broj elemenata koji će detaljnije biti obrađen u radu. Državne poreze dijelimo na porez na dodanu vrijednost, posebne poreze i trošarine i porez na dobit. Pri oporezivanju je vrlo važno definirati poreznog obveznika koja obavlja svoju djelatnost radi stjecanja dobiti. Kolike su poreze stope poreza na dohodak u Slavskom Brodu i Puli, te koliko to utječe na njihove prihode također je vidljivo iz prikazanih podataka.

2. TEORIJSKA PODLOGA

Kada se govori o vrstama poreza u Republici Hrvatskoj, razlikujemo državne poreze, gradske ili općinske, županijske, zajedničke i naknade za priređivanje igara na sreću. „U prošlosti su postojala mnogobrojna opravdanja za ubiranje poreza (teorija žrtve, sile, ugovora, cijene, organska teorija itd.), međutim danas se smatra kako nije potrebno tražiti opravdanja za ubiranje poreza jer je suvremena država ustvari porezna država“ (Šimurina i dr., 2012:87). Govoreći o lokalnim jedinicama vlasti, one svoje porezne prihode ostvaruju iz zajedničkih poreza i županijskih i općinskih/gradskih poreza. Do 2007. godine porez na dobit je također bio jedan od zajedničkih poreza, kao i porez od priređivanja igara na sreću, koji je prestao biti zajednički porez 2006. godine. Porez na nekretnine također je u prošlosti pripadao zajedničkim porezima, dok se danas svrstava u gradske ili općinske poreze. Porez na dohodak, jedini zajednički porez, jedan je od najznačajnijih poreznih oblika i vrlo važan instrument fiskalne politike. S obzirom da se vodi računa o svakom obvezniku, može se reći kako ga karakterizira kompliciranost, ali i skupoća jer zahtijeva veliku administraciju.

3. METODOLOŠKE ODREDNICE RADA

Tijekom pisanja ovog rada iskorištene su različite metode kao i različiti izvori podataka. Osnovna metoda je analiza koja se odnosi na raščlanjivanje i rastavljanje cjelina na određene dijelove. Metoda suprotna analizi je sinteza, korištena jer se odnosi na povezivanje određenih pojmova u novu cjelinu. Metoda deskripcije korištena je u svrhu opisivanja tijeka događaja te je korištena za prvi dio rada. Metoda klasifikacije proteže se cijelim radom jer se pomoću nje dolazi do preglednosti. Na temelju utvrđenih i već prikupljenih informacija od strane stručnjaka, objavljenih u stručnim literaturama, časopisima, radovima, knjigama prisutna je također i metoda istraživanja na stolu.

Predmet rada

Predmet završnog rada je porezni sustav Republike Hrvatske, s posebnim naglaskom na zajedničke poreze između države i lokalnih jedinica vlasti, odnosno s naglaskom na porez na dohodak, kao i na poreze koji su nekada pripadali zajedničkim porezima. Državnim i lokalnim jedinicama vlasti pripada više vrsta poreza, svaka od njih će se zasebno definirati i predstaviti kako bi se što jasnije stvorila i pojednostavila slika poreznog sustava države.

Cilj rada

Cilj rada je razumijevanje poreznog sustava između države i lokalnih jedinica vlasti. Važno je znati porezni sustav vlastite države, a u ovom radu će se on pokušati detaljnije pojasniti. Najveća pozornost biti će na porezu na dohodak, s obzirom da pripada zajedničkom porezu i da uz porez na promet, pripada najznačajnijem poreznom obliku. Koliko se porezni sustav Republike Hrvatske mijenjao, ide li prema boljem, što i tko o tome odlučuje, su samo neka od pitanja na koja će se dati odgovor.

Struktura rada

Uključujući uvodni i završni dio, rad se sastoji od sedam cjelina. Prvi dio je uvod u kojem ćemo ukratko uvesti u temu i problematiku rada. Drugi i treći dio završnog rada obuhvaća teorijsku podlogu rada, osnovne informacije, metodologiju rada, cilj rada te strukturu rada. U četvrtom dijelu rada definirat ćemo porez te ćemo govoriti o vrstama poreza i njihovim načelima. Peti dio rada, odnosno glavna problematika rada obuhvatit će poreze države i lokalnih jedinica vlasti. U šestom dijelu rada vidljiv je utjecaj poreza na prihod na grad tj, na njegove prihode, konkretno na Slavonski Brod. U zadnjem dijelu nalazi se zaključak u kojem je konkretni osvrt na cjelokupni rad.

4. POREZI REPUBLIKE HRVATSKE

Poreznim sustavom Republike Hrvatske smatraju se svi oblici javnih prihoda. Nametnuti autoritetom države uključuju doprinose na plaću te i iz plaće. „Kada govorimo o poreznom sustavu Republike Hrvatske važno je reći da je porezni sustav relativno nov, te je u njegovom kreiranju trebalo proći teške faze“ (Šimurina i dr., 2012:105). Dvadesetih godina u Republici Hrvatskoj provedena je porezna reforma. Dolazi na snagu potpuno nov sustav. Novoj poreznoj reformi prethodio je raspad prethodnog državnog uređenja te raspadom socijalizma na našim prostorima. Zbog navedenog potrebno je bilo uvesti novi sustav koji je sukladan s poreznim sustavima drugih tržišnih gospodarstvenim u svijetu.

Naime, porezna reforma Republike Hrvatske započinje 1994. godine na segmentu izravnih poreza te također na osposobljavanjem porezne administracije. Važno je naglasiti kako porezni sustav niti jedne države, pa niti Republike Hrvatske nije trajan, odnosno vječan. On je podložan većim ili manjim promjenama u svrhu postizanja što veće efikasnosti te također i jednostavnosti ubiranja poreza. Kada govorimo o čimbenicima koji utječu na sustav oporezivanja, važno je naglasiti da su veličina teritorija te broj stanovnika vrlo bitni. „Također, čimbenici su i gospodarska razvijenost zemlje, politička ili ekonomska pripadnost, struktura gospodarstva, dohodak po stanovniku, stopa nezaposlenosti i slično“ (Vlaić, 2017).

4.1. Definicija poreza

Porez pripada jednom od prihoda države te je u cijelom poreznom sustavu najizdašniji i najvažniji i javni prihod. Govoreći o porezu, važno je reći da je porez pripada jednom od oblika prisilnog davanja koji je nametnut od države. Porez nije namjenski usmjeren te nema točno izravnu protučinidbu. Država svoje prihode stječe u obliku naknada, taksa, poreza, doprinosa, carina te javnog duga. Sve navedeno je tekući te redoviti prihod države, osim javnog duga. Javni dug tekući je ali isto i izvanredni prihod.

Porezi predstavljaju jednu od čak šest skupina javnih prihoda. Prisilno davanje nametnuto od strane države bez izravne protučinidbe. Potrebno je naglasiti kako postoji više vrsta poreza. Neke od njih su porez na imovinu, porez na dohodak pojedinca i obitelji, porez na dohodak korporacije, porez na promet i trošarine te porez na plaće te i iz plaća. „Ukupnost svih poreznih oblika i način njihova reguliranja čini porezni sustav jedne zemlje“ (Jurković, 2002:90). Prateći povijest, porezi nisu uvijek imali jednaku ulogu kao ni mjesto u sustavu prihoda.

Promjene društveno političkih, ekonomskih sustava kao i sam razvoj poreza kroz godine utjecali su na transformaciju u shvaćanjima poreza. Obilježja koja poreze razlikuju od ostalih oblika javnih prihoda su poznatija kao karakteristike poreza. Šimurina i dr. (2012:89) navode određene karakteristike koje postoje prema kojima se javni prihodi smatraju porezom:

- prisilnost poreza,
- derivativnost (izvedenost) poreza,
- nepovratnost poreza,
- odsutnost neposredne naknade,
- nedestiniranost,
- ubire se u javnom interesu,
- novčani su prihod državi.

4.2. Raspodjela poreza u Republici Hrvatskoj

Porezni sustav RH ima svoja načela, odnosno, mora biti jednostavan, također jeftin, treba povećavati privlačnost ulaganja kada su u pitanju inozemni investitori, mora sadržavati poreznu neutralnosti, mora i omogućiti pravednu i ravnomjernu raspodjelu poreznog tereta i porezima se treba opskrbiti proračun, naravno kroz novac. Porezna reforma, koja je bila 2017.godine imala je ciljeve poput poticanja konkurentnosti gospodarstva, izgradnje pravednijeg sustava, smanjenje ukupnog poreznog opterećenja, održiv, stabilan, jednostavan porezni sustav koji treba podrazumijevati ukidanje nekonkurentnih rashoda i širenje porezne osnovice.

Slika 1. Prikaz hrvatskog poreznog sustava

(dostupno na: <https://arhivanalitika.hr/blog/ejs-11-teorija-i-politika-oporezivanja-i-dio/>)

Slika 1. prikazuje način raspodjele poreza u Republici Hrvatskoj, tj pokazuje kako je RH porezni sustav pluralan, odnosno ima više oblika. Porezni sustavi razlikuju se po zemljama jer ovise o mnogobrojnim faktorima kao na primjer: klimatski uvjeti, ponašanje, vjera, stavovi itd.

4.3. Porezna načela

Uvođenjem poreza u porezni sustav dolazi se do postizanja zadanih ciljeva. Prilikom kreiranja poreznih oblika te kod njihove integracije u porezni sustav potrebno je pridržavati se zadanih smjernica. Također, potrebno je pridržavati se određenih pravila koja se razvijaju iz općeprihvaćenih stajališta. Zadana pravila još nazivamo i načela oporezivanja. Prilikom uvođenja novog ili pak izmjene već postojećeg poreza moramo poštovati zadana načela.

Jelčić (2011) govori kako načela oporezivanja prate razvoj poreza i odgovaraju prostoru i vremenu u kojima se javljaju. Tijekom povijesti poreza ističu se razni autori od kojih je najutjecajni Adam Smith. Prvi je sistematizirao načela prema kojima se treba graditi oporezivanje.

„Krajem 19. stoljeća J.S.Mill proglasio je njegova načela klasičnim maksimama, to su:

- ravnomjernost: svaki građanin dužan je pridonijeti potrebama države razmjerno svojim dohocima koje uživa pod njezinom zaštitom;
- određenost: porez koji je svaki pojedinac dužan platiti treba biti određen, a ne proizvoljan; vrijeme i način plaćanja kao i iznos koji treba dati moraju biti jasno i određeno poznati poreznom obvezniku i svakoj drugoj osobi;
- ugodnost: svaki se porez treba naplaćivati u najpogodnije vrijeme i tako da plaćanje poreza za poreznog obveznika bude najugodnije;
- jeftinoća: razrez i naplata poreza ne smiju biti skupi“ (Jelčić, 2011:66).

Kada se govori o načelima, važno je naglasiti da danas postoje klasična načela oporezivanja. To s načela koja su u svome izvornom obliku, te su doživjela široku promjenu. Navedena načela i danas su temelj na kojem se gradi suvremeni porezni sustav. Sistematizirao ih je njemački teoretičar Adolph Wagner, u drugoj polovici 19.st. Naglasak je stavljao na mogućnost uporabe poreza kako bi se postigao efekt socijalne politike. Postoji devet poreznih načela koji su svrstani u četiri grupe. Grupe su razvrstane prema području djelovanja. Prva grupa poreznih načela su financijsko-politička načela oporezivanja te su podijeljeni na:

- načelo izdašnosti,
- načelo elastičnosti.

Druga grupa poreznih načela su ekonomsko-politička načela oporezivanja te su podijeljeni na:

- načelo izbora poreznog izvora,
- načelo izbora vrste poreza.

Treća grupa poreznih načela su socijalno-politička načela oporezivanja te su podijeljeni na:

- načelo općosti oporezivanja,
- načelo ravnopravnosti poreznog opterećivanja.

Te zadnja četvrta grupa poreznih načela su porezno-tehnička načela oporezivanja te su podijeljeni na:

- načelo određenosti poreza,
- načelo ugodnosti plaćanja poreza,
- načelo jeftinoće ubiranja poreza.

Hrvatski porezni sustav, s obzirom da je relativno nov i da su se brojne faze prolazile u procesu stvaranja poreznog sustava, ima mali broj oblika, te ga karakterizira jednostavnost poreznih zakona, ali baš zbog učestalih promjena povlači se teza kako je nestabilan.

Uz klasična načela oporezivanja imamo i suvremena načela oporezivanja. Suvremena načela oporezivanja dijelimo u dvije velike grupe, a to su:

1. Pojednostavnjenje i transparentnost oporezivanja- uvelike pridonose uvećanoj učinkovitosti gledajući sa fiskalnog ali i nefiskalnog stajališta.
2. Smanjenje poreznog opterećenja- država ima rashode koje mora financirati i u tome nema dvojbe, a čini to oslanjajući se na porezne prihode. Porezna opterećivanja će se smanjivati, tj neće rasti, ovisno koliki je stupanj racionalnosti njihova trošenja i također obuhvatu korisnika.

Ciljevi

Naravno, poreze se najprije gleda kroz financijski aspekt, gledaju se kao instrumenti kojima se prikupljaju potrebni prihodi za financiranje javnih rashoda, ali pomoću poreza se mogu ostvariti i drugi ciljevi. Razlikuju se dvije vrste ciljeva oporezivanja, fiskalni i nefiskalni. Kada je razlog uvođenja poreza isključivo pribavljanje financijskih sredstava kojima se financiraju rashodi onda je riječ o fiskalnom cilju. Kada je riječ o nefiskalnim ciljevima na prvom mjestu su ekonomski, a uz njih porezima je izuzetno značajna uloga socijalne politike, jer porezi se također i koriste kako bi se razlike u materijalnim položajima poreznih obveznika smanjile.

Dvostruko oporezivanje

„Dvostruko oporezivanje postoji onda kada jedan porezni obveznik mora zadovoljiti poreznu obvezu plaćanjem istovrsnog poreza na isti izvor oporezivanja dvojici poreznih vjerovnika istoga ranga istodobno“ (Jelčić, 2011:94). Postoji nekoliko elemenata dvostrukog oporezivanja, a to su :

- 1) isti ili istovrsni porez,
- 2) više poreznih vjerovnika istog ranga,
- 3) jedan porezni obveznik,
- 4) dvostruko istodobno plaćanje,
- 5) jedan porezni izvor.

Naravno, pojava dvostrukog oporezivanja je nešto što sva porezna zakonodavstva pokušavaju izbjeći. Dvostruko oporezivanje također nije prihvatljivo ni gledajući sa socijalno-političkog stajališta kao ni sa ekonomskog stajališta.

5. DRŽAVNI POREZI I POREZI LOKALNE JEDINICE VLASTI – ZAJEDNIČKI POREZI

Državne poreze dijelimo na porez na dodanu vrijednost, porez na dobit i na posebne poreze i trošarine. „Pri oporezivanju dobiti važno je definirati samog poreznog obveznika. Pri tome je bitno istaknuti da ono što u našem sustavu oporezivanja dobiti određuje osobu poreznog obveznika jest činjenica da on obavlja djelatnost radi stjecanja dobiti, bez obzira na vrstu djelatnosti i pravni status“ (Šimurina i dr., 2012:115). PDV, odnosno Porez na dodanu vrijednost ubraja se u skupinu izravnih poreza, kao i porez na dohodak. To je samo jedan od više oblika poreza na promet. Pojedine prednosti ovog poreznog oblika su jeftinoća njegovog ubiranja, izdašnost, velike potencijalne mogućnosti korištenja ga kao vrlo učinkovitog instrumenta ekonomske politike. Najvažnija karakteristika kada se govori o posebnim porezima na promet je njihova fiskalna izdašnost. Njima uglavnom podliježu oni proizvodi koje veći broj potrošača upotrebljava i koji služe postizanju određene kvalitete življenja. Većinom su to proizvodi kojima je razina potražnje relativno neelastična (duhan, alkohol).

„Jedinice lokalne samouprave su općine i gradovi. Jedinice područne (regionalne) samouprave su županije. Općine, gradovi i županije osnivaju se zakonom“ (Narodne Novine, 2020). Lokalne jedinice ostvaruju svoje prihode kako bi svom lokalnom stanovništvu pružile razinu dobara i usluga koje su u skladu njihovih potreba, zbog obavljanja samoupravnih funkcija i zbog podmirivanja zakonima definiranih javnih potreba. Model po kojem se financiraju lokalne vlasti sadrži dva osnovna oblika, a to su vlastiti izvori prihoda i uz njih zajednički izvori prihoda. Pod vlastite prihode ubrajamo naknade, pristojbe, korisničke naknade i lokalne poreze. U Republici Hrvatskoj izvori prihoda kojima se financiraju lokalne jedinice vlasti utvrđeni su kroz Zakon o proračunu, kroz Zakon o lokalnoj i područnoj samoupravi i kroz Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Postoje četiri kriterija po kojima se utvrđuje jesu li određeni porezi zajednički prihodi, odnosno prihodi koji se u značajnom postotku dijele između države i lokalnih jedinica: postoji li utvrđeni dio, podijeljeni prihod je bezuvjetan, postoji unaprijed stabilna formula kojom se dijele prihodi i podijeljeni prihod je razmjernan visini prihoda koji su prikupljeni na području lokalne jedinice. Ukoliko uvjeti nisu zadovoljeni, zajednički izvori se smatraju dotacijama ili transferima. Zajednički porezi ne smiju biti klasificirani kao lokalni vlastiti izvori prihoda.

Pod gradske ili općinske poreze podrazumijevamo , porez na kuće za odmor, porez na potrošnju, prirez porezu na dohodak, porez na korištenje javnih površina i porez na promet nekretnina.

- 1) Porez na potrošnju ima poreznu stopu do 3% i to prema odluci grada/općine i tu pripadaju pravne ili fizičke osobe koje pružaju ugostiteljske usluge.
- 2) Porez na kuće za odmor se odnosi na pravne kao i fizičke osobe koje su vlasnik te kuće za odmor te je porezna osnovica u tom slučaju četvorni metar korisne površine kuće za odmor.
- 3) Prirez porezu na dohodak se odnosi na obveznike poreza na dohodak kojima je uobičajeno boravište ili prebivalište na području općine/grada po kojima je propisana obveza plaćanja poreza.
- 4) Porez na korištenje javnih površina je propisan od strane općine ili grada i odnosi se na pravnu i fizičku osobu koja zbog neke svrhe koristi javnu površinu.
- 5) Porez na promet nekretnina je porez kojim se oporezuje svako stjecanje vlasništva nekretnina, tj. oporezuje se promet nekretnina, a ovaj oblik poreza u nastavku je detaljnije opisan s obzirom da je nekada 'pripadao zajedničkim porezima.

Broj stanovnika Republike Hrvatske, u većini županija, u konstantom je padu od 2007. godine, većim dijelom u Kontinentalnoj Hrvatskoj, a ti podaci utječu i na lokalne jedinice vlasti. Gradovi i općine obavljaju poslove kojima se najprije ostvaruju potrebe samih građana kao što su zaštita potrošača, protupožarna i civilna zaštita, socijalna skrb, uređenje naselja itd.

5.1. Porez na dobit

Porez na dobit je jedan od značajnijih oblika i uvršten je u većinu poreznih sustava kada su u pitanju suvremene zemlje. Pripada državnim porezima, skupini izravnih poreza i tijekom 20. stoljeća stavlja se u primjenu. Subjekti ovog načina oporezivanja su specijalizirane i određene organizacije koje postoje radi postizanja nekog određenog, zajedničkog cilja i radi ostvarivanja određene koristi i njegova naplata se utvrđuje na temelju rezultata gospodarske djelatnosti, a ne fizičke osobe. Neki od razloga za uvođenje i opravdanje za ubiranjem ovog poreza su teorija žrtve, ekonomsko-politički razlozi, teorija ekvivalencije i financijsko-politički razlozi. Po poreznoj upravi, stopa poreza na dobit je 10% ako su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi iznosili do 7.500.000,00 kn, ili 18% ako su u poreznom razdoblju prihodi bili jednaki ili čak veći od 7.500.000,01 kn.

Pravne osobe koje ne pripadaju grupi obveznika poreza na dobit su Hrvatska narodna banka, tijela državne, regionalne i lokalne uprave, državne ustanove, sindikati, političke stranke, komore, zaklade itd. Osnovna razlika kada je riječ o porezu na dobit i porezu na dohodak je vidljiva u osobi poreznog obveznika. Porezom na dohodak, oporezuje se dohodak fizičkih osoba, dok se porezom na dobit u pravilu oporezuje dohodak, odnosno dobit pravnih osoba. „Porez na dobit razlikuje se od poreza na dohodak i po tome što se pri obračunu i plaćanju poreza na dobit ne uzimaju u obzir osobna svojstva vlasnika društva kapitala, odnosno ne vodi se računa o njihovoj ekonomskoj snazi, kao što je to slučaj pri plaćanju poreza na dohodak“ (Šimurina i dr., 2012:111).

Amortizacija

Kod proučavanja poreza na dobit posebna se pozornost pridaje amortizaciji, s obzirom da kod ukupnog iznosa troškova poslovanja ona zauzima značajno mjesto. Za iznos amortizacije se smanjuje osnovica poreza na dobit, što znači da se i porezni dug smanjuje. Svakim poduzetnik ima cilj ostvariti maksimalnu dobit, i zbog toga je vrlo bitno kako će se gledajući s poreznog stajališta tretirati obračun amortizacije. Zajedno s ostalim troškovima, amortizacija se tretira kao redovni rashod, a on se nadoknađuje iz dohotka.

5.2. Porez na promet nekretnina

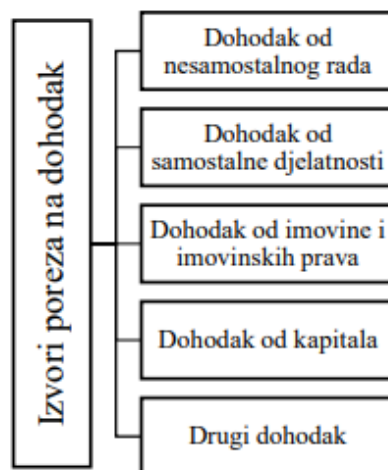
U porezni sustav Republike Hrvatske porez na promet nekretnina je uveden 1997. godine i naravno kroz vrijeme je doživio niz dopuna i izmjena, iako sama suština Zakone se nije značajnije mijenjala. „Porez na promet nekretnina je imovinski porez kojim se oporezuje promet nekretnina, ako iste ne podliježu oporezivanju PDV-om“ (Balog, Lešić, 2021:123). Po Zakonu o porezu na promet nekretnina, to je stjecanje vlasništva nekretnine u Republici Hrvatskoj. (Narodne Novine, 2019). Prihodi koji se ubiru putem ovog poreznog oblika pripadaju jedinicama lokalne samouprave na čijim je i prostorima nekretnina. Porezni obveznik u ovom slučaju je stjecatelj nekretnine, a stjecanje može bit vršeno na više načina, primjerice kupoprodajom, darovanjem, nasljeđivanjem, stjecanjem nekretnine temeljem odluke suda ili određenih drugih tijela itd. Stopa po kojoj se porez na promet nekretnina plaća je 3%. Pod nekretnine se smatraju građevine i zemljišta. Građevine mogu biti poslovne, stambene, sve druge zgrade i njihovi dijelovi, dok zemljišta mogu biti građevinska, poljoprivredna i druga zemljišta. Cijena nekretnine koja se postiže ili ju je moguće postići na tržištu u onom trenutku kada nastane porezna obveza je tržišna vrijednost nekretnine i ona čini poreznu osnovicu.

Isprava o stjecanju nekretnine je javnobilježnički akt, svaka isprava ili odluka nadležnog tijela koja vodi do promjene ili stjecanja vlasništva nekretnine. Porezna uprava informacije o prometu nekretnina prikuplja od javnih bilježnika, samih poreznih obveznika, sudova ili drugih institucija. Postoje mnogobrojna oslobođenja za porez na promet nekretnina, a neka od njih su: osobe koje svoju prvu nekretninu stječu i s njom rješavaju svoje stambeno pitanje, konzularna ili diplomatska predstavništva strane države uvjetom međunarodne organizacije i uzajamnosti, osobe koje stječu svoje nekretnine temeljem ugovora o doživotnom uzdržavanju itd.

Jedinice lokalne samouprave ne odlučuju želi li uvesti ovaj porez ili ne žele, već odlukama od strane predstavničkog tijela odlučuju samo o određenim dijelovima za koje je propisano da ih propisuju sa svojim odlukama, npr vrijednost boda, rokovi plaćanja, koeficijent zona za pojedine zone itd. Prihodi od poreza na nekretnine su u cijelosti prihodi jedinica lokalne samouprave na području na kojem se nalazi nekretnina koja je predmet oporezivanja. Namjena ovih prihoda, s obzirom da se radi o prihodima od poreza, nije ograničena ničim za razliku od prihoda koji su prikupljeni od komunalne naknade. Predmet oporezivanja je nekretnina, i po zakonu nekretninom se smatraju poslovni prostor, stambeni prostor, garažni prostor, prostori bez namjene. Pri razmatranju je li prostor predmet oporezivanja porezom na nekretnine ili ne, bitno je utvrditi namjenu.

5.3. Porez na dohodak

Porez na dohodak jedan je od najvažnijih oblika, te se zbog toga za njega često govori kako je "kralj" među porezima. Naime, putem njega se učinkovito mogu ostvarivati i socijalni i ekonomski ciljevi fiskalne politike. Stariji je oblik od poreza na dobit, jedini zajednički porez, a prvi put u porezni sustav je uveden krajem 18. st. u Engleskoj, ali o njegovoj široj primjeni govori se tek od 20. stoljeća, kada je i ušao u opću upotrebu. Porez na dohodak se također smatra najosobnijim oblikom poreza jer uzima i osobne okolnosti poreznog obveznika u obzir. Isto tako se smatra i vrlo složenim poreznim oblikom, pri samoj prijavi poreza nužan je visok stupanj spremnosti kada je suradnja u pitanju na strani poreznih obveznika, porezna uprava treba biti dobro osposobljena i treba postojati dobro organiziran sustav evidentiranja poreznih obveznika (u Hrvatskoj se među ostalim to ostvaruje primjenom OIB-a, osobnog identifikacijskog broja).

Slika 2. Izvori poreza na dohodak

(dostupno na: <https://www.bak.hr/hr/referada/knjiznica/e-knjiznica>)

Oblici poreza na dohodak

Razlikuju se tri oblika poreza na dohodak, a to su engleski, romanski i germanski oblik. Dvotračni anglosaksonski (poznat u teoriji kao "engleski") oblik, nastao u Velikoj Britaniji i proširio se na zemlje Commonwealtha.

„Bit mu je u tome da se svi porezu podložni prihodi najprije oporezuju jednim proporcionalnim porezom na dohodak, nakon čega se na dohodak koji prelazi određeni iznos, primjenjuje još i nadporez (surtax), koji se ubire primjenom progresivne tarife“ (Jelčić, 2011:121).

Drugi, odnosno romanski oblik poreza na dohodak se također vrši u dva koraka. Najprije se odvojeno oporezuju pojedinačne vrste poreza koje su podložene prihodima, dijelom proporcionalno, a dijelom i regresivnim pojedinačnim porezima, kako bi se na kraju ukupni iznos tih prihoda još jednom oporezivao, ali dopunskim progresivnim porezom.

Kod germanskog oblika, oporezivanje se obavlja putem progresivne tarife, to jest svi se izvori dohotka na taj način oporezuju.

Elementi poreza na dohodak

Postoji nekoliko osnovnih elemenata poreza na dohodak u Republici Hrvatskoj: porezna osnovica, porezni obveznik, porezno razdoblje, porezne stope, osobni odbitak, dohodak od nesamostalnog rada, dohodak od samostalne djelatnosti, dohodak od imovine i imovinskih prava, drugi dohodak i dohodak od osiguranja.

Porezni obveznik predstavlja fizičku osobu koja ostvaruje dohodak. „Nasljednik za sve porezne obveze koje proizlaze iz dohotka što ga je ostavitelj ostvario do svoje smrti. Nasljednik je istodobno i porezni obveznik za dohodak koji mu pritječe iz naslijeđenih izvora dohotka“ (Porezna uprava,2021).

U slučaju kada više fizičkih osoba zajedno ostvaruje dohodak, onda je porezni obveznik svaka ta fizička osoba zasebno. Porezni obveznik može biti:

- a) Rezident- fizička osoba sa prebivalištem, uobičajeno boravište u Republici Hrvatskoj, ali može biti i zaposlenik državne službe i prima plaću po toj osnovi,
- b) Nerezident- fizička osoba bez prebivališta niti uobičajenog boravišta u Republici Hrvatskoj, ali ostvaruje dohodak koji se oporezuje prema odredbama Zakona o porezu na dohodak.

Porezna osnovica je kvantitativno i kvalitativno definiran porezni objekt. Element oporezivanja koji predstavlja neku veličinu, danu vrijednost pomoću koje je moguće izračunati porezni dug, tj. iznos porezni obveznik plaća na ime podmirenja određene porezne obveze. Porezna osnovica mora biti konkretizirana. Kod poreza na dohodak to je razlika između primitaka i izdataka koja je umanjena za priznate izdatke.

Postoji nekoliko poreznih osnovica:

- a) porezna osnovica po količini,
- b) paušalna porezna osnovica,
- c) porezna osnovica po vrijednosti,
- d) stvarna porezna osnovica.

„Godišnji porez na dohodak plaća se po stopi od 20% na poreznu osnovicu do visine 360.000,00 kuna te po stopi od 30% na dio porezne osnovice koji prelazi iznos od 360.000,00 kuna“ (Narodne Novine, 2021).

Važno je naglasiti da ako rezident postane nerezident ili obratno te, ako bi došlo do rođenja, smrti obveznika, tada porezno razdoblje može biti kraće od kalendarske godine. „Porezno razdoblje pri porezu na dohodak utvrđuje se i plaća za kalendarsku godinu“ (Šimurina i dr., 2012:148).

Osobni odbitak je neoporezivi dio dohotka. Osobni dohodak definiran je fiksnom novčanom iznosu, naime taj definirani iznos priznaje se mjesečnoj osnovi obveznika. Osobni odbitak propisuje se primjenom određenog faktora na način uvažavanja obveznika, ali i uzdržavanih članova te se uvećava po osnovi uzdržanih članova obitelji.

U uzdržavane članove obitelji ubrajaju se djeca, pomajka, skrbnici te djeca nakon završetka školovanja sve do prvog zaposlenja. Također se ubrajaju i supružnici te roditelji supružnika i bivši supružnici koji primaju alimentaciju.

Dohodak od nesamostalnog rada podrazumijeva dohodak koji je ostvaren nesamostalnim radom, odnosno radom koji prati upute poslodavca. Tada zaposlenik ne snosi nikakav rizik, već taj rizik snosi poslodavac. Glavna uloga zaposlenika je ulaganje u svoj rad. Najvažniji oblik su plaće i mirovine.

Dohodak od samostalne djelatnosti „obuhvaća dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti, dohodak od slobodnih zanimanja i dohodak od poljoprivrede i šumarstva“ (Šimurina i dr., 2012:151). Osobe koje se bave slobodnim zanimanjima moraju biti osigurane te upisane u registar poreznih obveznika na porez na dohodak.

Dohodak od imovine, imovinskih prava odnosi se na razliku između primitaka po raznim osnovama kao što su najamnina, iznajmljivanje stanova, zakupnine, prava industrijskog vlasništva itd. Dohodak od otuđenja nekretnina smatra se konačno plaćenim porezom i troškovi otuđenja se mogu odbiti kao izdaci. Dohodak od imovinskih prava obračunavaju, uplaćuju i obustavljaju isplatitelji primitka.

Dohodak od kapitala određen je za primitke po osnovi kamata i izuzimanja imovine. Također se odnosi i na korištenje usluga na teret dobiti.

Dohodak od osiguranja obuhvaća sve primitke koji su uplaćeni za premiju životnog osiguranja kojemu je svrha štednja i životno osiguranje. Kada dođe do prestanka osiguranja onda se dohotkom smatra iznos primitka. Važno je reći da se pri utvrđivanju dohotka izdatci ne priznaju.

Drugi dohodak obuhvaća sve primitke koji su nastali izvan radnog odnosa. Najbitnije obilježje je povremeno pritjecanje. U slučaju kada porezni obveznik ostvari ovu vrstu prihoda, ne priznaje mu se pravo na osobni odbitak i takav porez smatra se konačno plaćenim porezom.

5.4. Fiskalna decentralizacija

Fiskalna decentralizacija može se definirati kao proces u kojem se prenose odgovornosti pružanja javnih usluga kao i izvora financiranja istih sa središnje države na određene niže razine vlasti. U Hrvatskoj kada je riječ o lokalnim jedinicama konkretno se misli na jedinice lokalne samouprave, a to su općine i gradovi, i na jedinice regionalne samouprave, odnosno županije.

Tek od 2001. se u Hrvatskoj provodi fiskalna decentralizacija u pravom smislu, gdje određene lokalne jedinice preuzimaju nadležnost nad određenim decentraliziranim funkcijama. Jedinice lokalne i područne samouprave imaju svoj proračun u kojem se nalaze njihovi prihodi kao i rashodi, i ti prihodi i rashodi trebaju biti uravnoteženi u proračunu. Najveći udio prihoda lokalnih jedinica, odnosno najvažniji izvor njihovih prihoda su prihodi od poreza, a među njima glavni izvori su prirez i porez na dohodak. U 2007. godini država se u potpunosti odrekla prihoda od poreza na dohodak, što je išlo u korist lokalnim jedinicama, ali je preuzela prihode od poreza na dobit i to u cijelosti, do tada su prihodi od poreza na dobit dijelili između lokalnih jedinica i središnje države. Porast prihoda lokalnih jedinica uočljiv je do 2008., ali ga zaustavlja financijska kriza koja se bila odrazila i na prihode od poreza na dohodak.

Šimurina i dr. (2012:182) navode kako je fiskalni kapacitet lokalnih jedinica sposobnost prikupljanja prihoda i to iz vlastitih izvora i sposobnost financiranja javnih usluga. Provođenjem fiskalnog izravnjanja se pokušava doskočiti tim problemima. Provođi se dijeljenjem prihoda i dotacija. Iako Hrvatska je fiskalno centralizirana, nedovoljno su razvijeni instrumenti i kriteriji za vodoravno fiskalno izravnjanje su također nejasni.

6. ANALIZA ZAJEDNIČKOG POREZA NA PRIMJERU SLAVONSKOG BRODA

Godinama unazad, događale su se brojne promjene u poreznim sustavima gradova i općina, odnosno zakoni su se mijenjali kada je u pitanju porez na dohodak, što uvelike utječe na prihode gradova. Zakon o porezu na dohodak, donesen je 1993. godine, stupio je na snagu 01.01.1994. i vrijedio je sedam godina. Kreatori prvog zakonu su zastupali razmišljanje kako porezi trebaju imati isključivo fiskalnu ulogu, odnosno ne bi se trebali koristiti za ostvarivanje nefiskalnih ciljeva, npr. zdravstvene, znanstvene, kulturne i neke druge politike. Nakon toga donesen je 2000. godine, te je imao brojne izmjene.

Grad Slavonski Brod, kao i ostali gradovi Republike Hrvatske podnijet će veliki teret 2021. godine s obzirom da je od 01.01. 2021. izmijenjena stopa poreza na dohodak i to sa 36% na 30%, s 24% na 20% i također ukinut je porez na promet nekretnina, a u cijelosti je prihod grada. Prihodi lokalnih samouprava umanjiti će se za velike iznose, a uzimajući u obzir te podatke, Slavonski Brod će isto biti u znatnom gubitku. Gradovi i općine su stavljene u nepovoljnu situaciju ovim izmjenama, no očekuje se još niz poreznih promjena, stoga će vrijeme sve pokazati.

Tablica 1. Računi prihoda i rashoda Slavenskog Broda u kunama

	2009.	2011.	2013.	2015.	2017.	2019.
Porezi na robu i usluge	2405475	2163127	2291533	2270328	1280717	1098653
Porezi na imovinu	4602228	1879188	4104034	4678637	5095064	5005055
Porez i prirez na dohodak	81255436	55775200	64989368	58458119	55778984	101684766
PRIHODI OD POREZA	88263139	59817515	71384935	65407084	62154765	107788474

Izvor: izrada autora prema podacima Gradske uprave Slavenskog Broda

(dostupno na: <https://www.slavonski-brod.hr/gradska-uprava/proracun>)

Prethodna tablica, na temelju proračuna grada Slavenskog Broda, ukazuje na promjene tokom godina gdje se jasno mogu vidjeti smanjenja i povećanja prihoda od poreza. Jasno je vidljivo, kako uvjerljivo najveći dio tog prihoda od poreza čini upravo porez i prirez na dohodak. Uzimajući u obzir od 2009. godine pa do 2019. vidljivo je kako su upravo te dvije godine bile s najvećim prihodima, dok su godine između njih bile manje, s tim da od navedenih godina 2011. godina je ona s najmanjim prihodom.

Grad Slavonski Brod, po zadnjem popisu stanovništva, koji je bio 2011. godine ima 54 141 stanovnika, dok grad Pula broji 57 460. Kako po broju stanovniku, tako su slični gradovi i po svojoj površini, Slavonski Brod 50.10 km², a Pula 51.65 km². Naravno, broj stanovnika se uvelike smanjio kroz godine, kako u jednom gradu i tako u drugom, a točan podatak će pokazati popis stanovništva 2021. godine. No kada je riječ o stopama prireza, Pula i Slavonski Brod i nisu toliko slični. Dok Slavonski Brod plaća godišnju stopu za 2021. godinu 6%, Pula ju plaća duplo više, čak 12%., no u godini prije, točnije u 2020. Slavonski Brod je također plaćao po stopi od 12%. Stopa prireza na dohodak grada Slavenskog Broda i Pule

Tablica 2. Stopa prireza na dohodak grada Slavenskog Broda i Pule

	Stopa prireza	Datum primjene	Godišnja stopa za 2021. godinu
Grad Slavonski Brod	8 %	01.01.2002.	6 %
	12 %	01.08.2013.	
	6 %	01.01.2021.	
GRAD PULA	7.5 %	01.01.2002.	12 %
	12 %	01.01.2015.	

Izvor: izrada autora prema podacima Porezne uprave

(dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/Popisi/Stope.aspx)

7. ZAKLJUČAK

Ni danas nije došlo do opće prihvaćene definicije poreza i to zbog konstantnih promjena koje se događaju u njegovom primjenjivanju. Plaćanje poreza nije stvar izbora jer država se financira uz njih, to jest svoju javnu potrošnju. Govoreći o poreznom sustavu Republike Hrvatske možemo zaključiti kako je relativno nov i kako je prošao teške faze u svom realiziranju. Sve oblike javnih prihoda podrazumijevamo pod poreznim sustavom Republike Hrvatske koji su nametnuti autoritetom države i uključuju doprinose na plaću i iz plaće. Dvadesetih godina se provela porezna reforma u Republici Hrvatskoj i dolazi na snagu potpuno novi sustav. Novoj poreznoj reformi je prethodio raspad prethodnog državnog uređenja. Prva porezna reforma započinje 1994. godine. Bitno je znati kako porezni sustav niti jedne države nije trajan niti je vječan, podložen je promjenama u svrhu postizanja veće efikasnosti. Porezni sustav Republike Hrvatske je pluralan, tj. ima više oblika, ima svoja načela, treba biti jednostavan i jeftin, mora sadržavati poreznu neutralnost itd.

Porezi u Republici Hrvatskoj se dijele na državne poreze, gradske ili općinske poreze, županijske poreze te zajedničke poreze. Zajednički porezi ne smiju biti klasificirani kao lokalni vlastiti izvori prihoda. Porez na promet nekretnina pripada imovinskim porezima, uveden je 1997. i kroz vrijeme kao i svaka vrsta poreza doživio niz izmjena, iako suština Zakona se nije znatno mijenjala. Dok je nekada pripadao također zajedničkim porezima, sada pripada gradskim ili općinskim porezima. Prihodi koji se ubiru putem njega pripadaju jedinicama lokalne samouprave na čijim se prostorima nekretnina i nalazi. Tu ubrajamo građevine i zemljišta. Postoji veći broj oslobođenja za porez na promet nekretnina u Hrvatskoj. Jedan od također bivših zajedničkih poreza je porez na dobit, koji sada pripada državnim porezima. Jedan je od značajnijih oblika i većina suvremenih zemalja ga ima uvrštenog u porezne sustave. Subjekti koji se oporezuju nisu fizičke osobe. Porez na dohodak je jedan od najvažnijih oblika, "kralj" među porezima, zajednički porez. Putem njega učinkovito se ostvaruju i socijalni i ekonomski ciljevi. Najosobniji je oblik jer uzima u obzir i osobne okolnosti poreznog obveznika. Porez na dohodak glavni je prihod lokalnih jedinica, te je uvelike značajan za proračun gradova. Stope poreza na dohodak variraju, te se kroz godine mijenjaju, pa se tako mijenjaju i prihodi gradova.

LITERATURA

1. Bajo, A, Blažić, H, Burnać, P, Dodig, D, Drezgić, S, Galine, D, Ignjatović, M, Juričić, D, Jurlina Alibegović, D, Karačić, D, Krtalić, S, Nikolić, Primorac, M, Puljiz, J, Šuman Tolić, M. (2020). *Financije županija, gradova i općina*. Zagreb: Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu
2. Balog, A., Lešić, D. (2021). *Temelji poreznog sustava*. Dostupno na: <https://www.bak.hr/hr/referada/knjiznica/e-knjiznica>. [pristupljeno: 7. srpnja 2021]
3. Jelčić, B. (2001). *Javne financije*. Zagreb: RRIF
4. Jelčić, B. (2011). *Porezi- opći dio*. Zagreb: Visoka poslovna škola Libertas
5. Jurković, P. (2002). *Javne financije*. Zagreb: Masmedia
6. Narodne novine. (2020). *Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi*. Dostupno na: [https://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-\(regionalnoj\)-samoupravi](https://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-(regionalnoj)-samoupravi) [pristupljeno 10. srpnja 2021.]
7. Narodne novine. (2021). *Zakon o porezu na dohodak*. Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak> [pristupljeno 10. srpnja 2021.]
8. Narodne novine. (2019). *Zakon o porezu na promet nekretnina*. Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/69/Zakon-o-porezu-na-promet-nekretnina> [pristupljeno 11. srpnja 2021.]
9. Porezna uprava. (2021.) *Porez na dohodak*. Dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/porez_na_dohodak.aspx [pristupljeno 11. srpnja 2021.]
10. Šimurina, N., Šimović, H., Mihelja Žaja, M., Primorac, M. (2012). *Javne financije u Hrvatskoj*. Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb
11. Vlaić, D. (2017). *Najznačajnije izmjene hrvatskog poreznog sustava*. *Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku*. 1-2(3), str. 141-156

POPIS SLIKA

Slika 1. Prikaz hrvatskog poreznog sustava	5
Slika 2. Izvori poreza na dohodak	13

POPIS TABLICA

Tablica 1. Računi prihoda i rashoda Slavonskog Broda u kunama.....	17
Tablica 2. Stopa prireza na dohodak grada Slavonskog Broda i Pule.....	18